

Iz ribarske prakse

Odnosi cijena šarana i gradnje ribnjaka

Nesklad porasta cijena šarana prema cijeni gradnje ribnjaka se opaža već dugo. To stvara poteškoće u razvoju našeg ribnjačarstva. Stoga je potrebno pobliže upoznati ovaj problem i pokušati dati poticaja za pronalaženje načina oko ublažavanja nastalih poteškoća.

U dugogodišnjem praćenju razvoja investicione djelatnosti ribnjačarstva vidi se nepovoljna razlika među porastom prodajne cijene šarana na veliko na ribnjaku i postignute cijene građenja ribnjaka.

Konzumni šaran je glavna riba u šaranskim ribnjacima, a nasipi zemljani čine glavnu stavku investicija takvih ribnjaka. Zato su njihove dvije cijene uzimamo kao pokazatelj nesklada porasta kroz duži niz godina.

Na dijagramu I. daje se uporedni prikaz kretanja jediničnih velikoprodajnih cijena 1 kg šarana na ribnjaku prema postignutim jediničnim cijenama gradnje 1 m³ kompletnog nasipa od 1963. do 1979. god (1).

Vidi se, da je 1963. god. bila cijena 1 kg konzumnog šarana 3,51 Din, a u 1979. god. je porasla na 35.00 Din, pa je raspon porasta iznosio 10-terostruko. Istodobno je cijena gradnje 1 m³ nasipa porasla od 2.00 Din na 55.20 Din, što čini raspon 27,60-terostruko.

Pri takvim razmjerima cijena teško je, zapravo danas već nemoguće, dobiti investicioni kredit za gradnju ribnjaka, osim za neke sitnije rekonstrukcije i neznatna proširenja u svrhu kompletiranja i unapređenja proizvodnje na nekom već postojećem većem ribnjačarstvu.

Poznato je, da ribnjačarska privreda ne može mnogo utjecati na kretanje jedne i druge postignute cijene. Uzroci se nalaze u širem, što više, u svjetskom privrednom kretanju.

Poznato je i to, da je oskudica proteinske ljudske hrane velik problem u svijetu i u našoj zemlji, te da uvoz mesa čini veliku stavku u našem vanjsko-trgovinskom debalansu.

Šaran je najjeftinije meso uzgojeno u našoj zemlji, a izvozi se i u inozemstvo, gdje imamo odavno stečeno tržište i obaveze. Nema sumnje, da je porast proizvodnje šarana u našim ribnjacima apsolutno potreban. Zato treba graditi i rekonstruirati ribnjake i omogućiti na njima što veće prinose i povećanje proizvodnje.

Razvoj investicione djelatnosti šaranskog ribnjačarstva ima nekoliko različitih etapa. Prvu poratnu etapu

spore obnove i manje ili veće stagnacije slijedi, i to poslije uvođenja gustog nasada od 1960. god. dalje, druga etapa velike konjunktura građenja i dinamičnog proširenja ribnjaka. Oko 1970. god. dinamičan rast izgradnje počinje opadati. Ta treća etapa počinje u vrijeme, kada se izjednačuju cijene 1 kg ribe sa 1 m³ nasipa, kako se vidi na spomenutom dijagramu I. Poslije 1975. god. nastupa sadašnja četvrta etapa stagnacije, od kada je investiciona djelatnost u ribnjačarstvu još zapravo izuzetak, osobito na području SR Hrvatske, koja je do tada imala veću polovicu površina i proizvodnje šaranskih ribnjaka u Jugoslaviji. To se pregledno vidi na dijagramu II. (2)

Gradnja i rekonstrukcija ribnjaka za postizanje većih prinosa i pojačanje proizvodnje ribe neophodno je naša potreba, ali organizacija financiranja takvih investicionih ulaganja prelazi mogućnosti same ribnjačarske privrede.

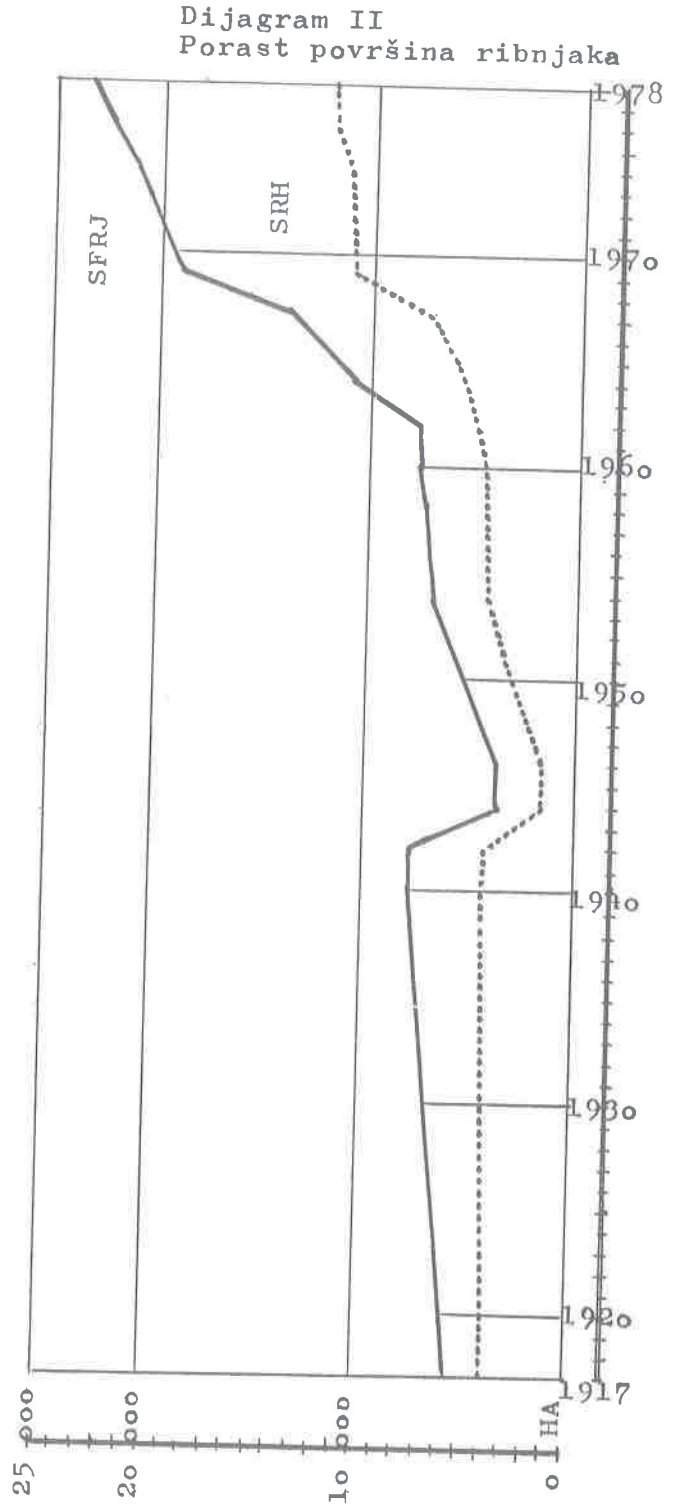
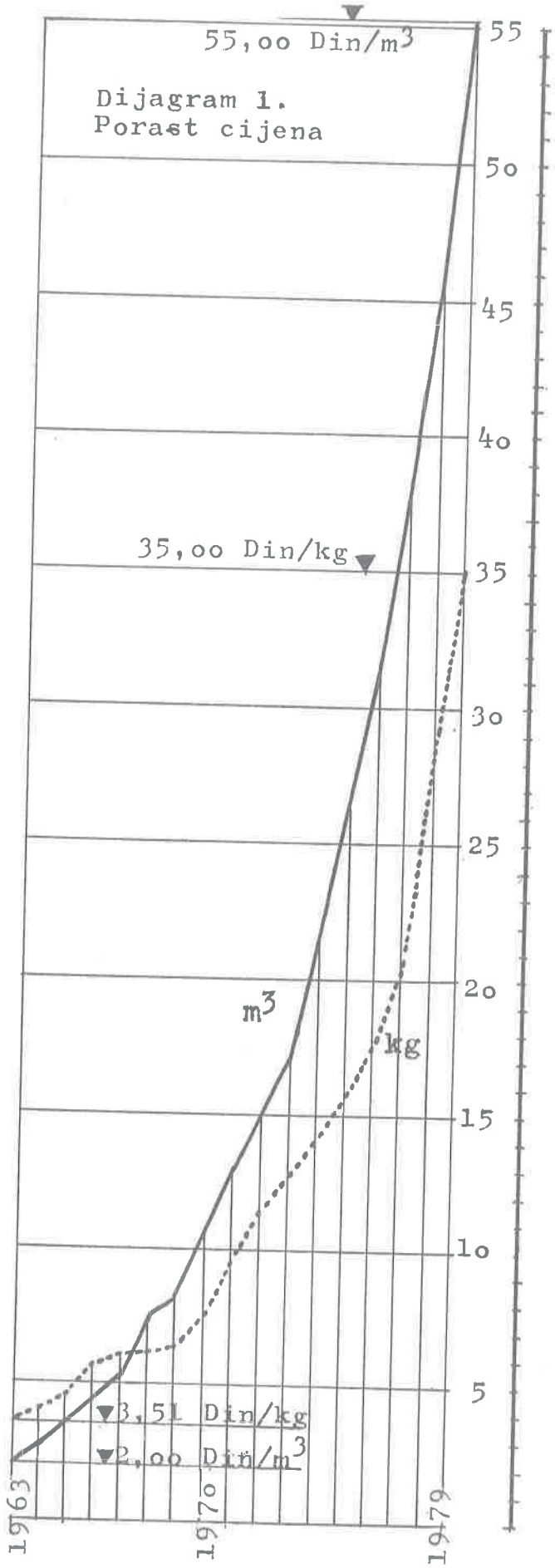
Osnovni motiv, koji je odlučivao o građenju ribnjaka (3), jest osiguranje kvalitetne proteinske ljudske hrane. Ovaj motiv dobiva sve više na značenju.

Međutim javljaju se i drugi opravdani motivi i potrebe. Osobito se to odnosi na korištenje površina zemljišta, koje su na pr. za ratarstvo manje upotrebljive, kao i korištenje uzalud proteklih voda u kišnoj sezoni. Korist od ribnjaka postaje općeg značenja.

Osim toga postoje indirektno koristi od ribnjaka. Koncentracija vodenih masa, osobito u sušnim sezonama i isušenim površinama, pogoduje životu mnogih viših i nižih vrsta faune i flore. Daje se mogućnost za naknadno korištenje vode i u druge svrhe kao i za rekreaciju ljudi, te omogućuje aktiviranje tercijalnih djelatnosti. Dosljedno tome u buduću treba i druge više ili manje izražene korisnike angažirati, da pri izgradnji ribnjaka doprinose ulaganju u izgradnju izravno ili putem općih zajedničkih sredstava i akcija.

SUMMARY

The disproportion of the increasing market prices between kg carp and m³ earth dam from the year 1963. to 1979. has the origin in the world economic trend. The construction of the new fishfarms and the reconstruction of the existing ones as well, is made difficult and decreasing, but that investment is out of doubt.

LITERATURA

1. Podaci ribnjačarske privrede.
2. Podaci statistike i ribnjačarske privrede
3. J. Bauer i M. Turk: Utjecaj šaranskih ribnjaka na životnu sredinu. Konferencija »Zaštita 79« Beograd, 1979.

Dipl. inž Jerko Bauer